

**Rettelser og Tillæg til Afhandlingen om Adelslægten
Brockenhuus i dette og foregaaende Bind.**

I Fjerde Bind foruden de S. 214—20 meddeelte Tillæg:

- S. 414 Lin. 3 f. n. Skjærvad — læs: Skjærbek og Pilegaard, Torpegaard, Veilegaard, Nedergaard o. fl.
- 416 Lin. 10 f. n. Gottschalich — læs: Gottschalck
- 417 Lin. 4 f. n. den læs: denne danske Form
- 430 Lin. 1 f. n. Peder Brockenhuus omtales ogsaa 1489 i Orion 2, 16 og Danske Selsk. Beg. S. 251
- 438 Lin. 4 — 161 læs: 261
- 439 Lin. 10 — 230 læs: 239
- 442 Lin. 1. Denne Margrethe Br. maa antages at have været Enke, da Henrik Norby siges at være bleven gift med «Fru Margr.» Maaskee kunde det da være hende, som 1567 blev gift med Palle Ulfeld, og som i det Følgende (5 Bd. S. 136) og paa Tab. 3 er henregnet til Claus Brockenhuus's Børn. Og dette bliver saa meget rimeligere, som det befindes, at Lave Venstermann førte hendes Sag, og han var Svoger til Sønerne paa Volderslev. I saa Fald bliver altsaa Palle Ulfelds Navn at tilføre paa Tab. 1 og denne Margrethe at udelade paa Tab. 3.
- — Lin. 10. Godske Brockenhuns var allerede 1552 Hofjunker (Grundtvig Medd. af Rentek. 1873—76 S. 150) og tjente 1561—64 ved Enkedronningens Hof i Colding, hvor han ogsaa 1564 blev gift (Bricka Frederik 2.s Ungdomskjærlighed S. 47—48.)
- 445 Lin. 8. Joh. Brockenhuus var i Cancelliet 1572—1588. (Grundtvig a. St. S. 184.)
- — 11. Knud Brockenhuus var født 1552, tjente udenlands i Hof- og Krigstjeneste, i catholske Magtes Armeer. Han havde i sit Ægteskab to Børn, som døde tidlig, og ejede Herregaarden Nebstrup i Vendsyssel. (Et Overblik over hans Liv, som blev oplæst ved hans Begravelse 1599, er nu trykt i Bricka og Gjellerup den danske Adel.)

- S. 445 Lin. 4 f. n. 4, 76 læs: 4, 73.
- 446 Lin. 1. Otto Br. blev ansat i Rentekamret 1569 (Grundtvig a. Sk. S. 188), og omtales som Rentemester 1571 (Adelsmag. S. 158).
  - 447 Lin. 2. En Bønnebog i Karen Brahes Bibliothek, der bærer Navnet Gese Brockenhuus, har formodentlig tilhørt hende. (Vogelsangs Catal. S. 48.)
  - 451 Lin. 1. 1649 læs: 1646.
  - 452 Lin. 9. Jørgen Brockenhuus havde reist udenlands, da han 1595 kom i Cancelliet (K. hist. Saml. 3 Række I, 116 og Grundtvig a. Skr. S. 185), og ligesom han tidlig stod i Brevvexling med Holger Rosenkrands, saaledes er der i hans hele Liv flere Træk, som tyde paa Interesse for Videnskaberne og vel især Naturvidenskaben (N. K. hist. Saml. 5, 219. Et Haandskrift i den Gl. Kgl. Saml. 4to Nr. 1724.)
  - 453 Lin. 2 f. n. hver tredje læs: hver tiende (Norske Rigsregistr. III, 676.)
  - 459 Lin. 10 f. n. Supplem. — læs: 2 Deel.
  - — Lin. 5 tilføies Jydske Samlinger 5, 59
  - 462 Lin. 13 f. n. En anden Proces med Ribe Domcapitel s. Adler Ribe VIII, 81.
  - 463 Lin. 12. Johan Br. til Leerbæk omtales 1627 og 1649 i D. Saml. 2 R. 3, 139 og 2, 62.
  - 465 Lin. 9 f. n. 2, 29 læs: 2, 79.
  - — Lin. 1 f. n. tilføies: Hvass Meddelelser om Fam. H. 2, 119
  - 475 Lin. 6 og Note 1. At Gese Brockenhuus skulde have været gift med en anden Bille, før hun ægtede Erik Bille, beroer paa en Misforstaaelse af Vedel Simonsen (a. St.), der har læst Stifdatter, hvor der kun stod kjære Datter paa Gravmindet (Alm. Saml. 34 Bd. S. 158).
  - 477 Note 3 tilføies: Ny Minerva 1807, 102.
  - 496 Lin. 16. Som et Exempel paa Laurids Brockenhuus's Hof-tjeneste kan anføres, at han 1576 var beordret at følge Kongen paa Besøget i Mecklenborg med 3 Heste. (Grundtv. Medd. af Rentek. 1873—76 S. 162.)
  - 498 Lin. 16. Som Kilde kan anføres Ved. Sim. Ruderne 2, 265.
  - — Lin. 2 f. n. IV læs: III.
  - 506 Lin. 8 f. n. Dersom der behøvedes yderligere Beviis for, at Fred. Rosenkrands ikke først blev dømt 1601, er det nu fremkommet i Tyge Brahes Brev af Maj 1600, hvori han omtaler Rosenkrands's Ankomst til Bøhmen paa Reisen til Keiseren for at tage Tjeneste i hans Armee. (Friis Breve og Actst. angaaende Tyge Brahe. Kbhvn 1875 S. 137.)
  - 509 Lin. 9. — De to Vaaben ere Thott og Sappi.

- S. 509 Lin. 12. Laurids Brochenhuus's Liggkiste i Qværndrup Kirke var beslaaet med Sølv, men Svenskerne røvede det alt (Lucopp. Saml.)
- 510 Lin. 2. f. n. forvexles med læs: kaldes.
  - 511 Lin. 2—8. Rigborg Brockenhuus (om hvis langvarige Fangenskab er givet ny Oplysning i 5te Bd. S. 218) har dog neppe eiet nogen Gaard i Odense, da hun tilsidst boede tilleie i en Gaard, som tilhorte Biskop Hans Michelsen (Fyenske Saml. 7, 193—194). Men Nybøllegaard blev erkjendt for hendes Eien- dom; thi da hun døde 1641, arvede hendes Sonnesønner den. De solgte den 1647 til Anders Bille. (Landsth. Thingbog.)
  - 518 Lin. 13. Mickel Brockenhuus blev 1577 sendt i et diplo- matisk Ærinde til Sverrig. (Resen Fred. 2. S. 299.)
  - 526. Lin. 1 f. n. tilføies som Kilden: Ny Da. Mag. I, 379.
  - 535. Lin. 12. Fru Anna Bille døde d. 22 Nov. 1640. (Grav- plade.)

I det 5te Bind:

- S. 130 Lin. 16. Bratsborg læs: Bratsberg
- 131 Lin. 16. Peder Br. til Sande var Hofjunker 1572—73 (Grundtv. a. Skr. S. 158).
  - 134 Lin. 2. Son læs: Sønnesøn
  - 136 Lin. 11. At denne Margrethe mulig var Margrethe fra Vol- lerslevgaard, der senere ægtede Henrik Norby, (hvorpaa Past. Crone har henledet min Opmærksomhed) er bemærket ovenfor ved S. 443 i 4de Bind.
  - — Lin. 6 f. n. 2, 3, 24 læs: 2, 1, 3.
  - 137 Lin. 3. Gamhørg læs: Gamborg
  - 140 Lin. 1 f. n. Wecke læs: Weeke
  - 150 Lin. 13 f. n. Wecke læs: Weeke.
  - 156 Lin. 3 f. n. Fru Maren Br. omtales i en Retssag i Matzens Panterett. Hist. S. 423. Hun døde 1648 og ejede da Saalidet, at samtlige tre Døtre og Svigerdatteren frasagde sig Arv og Gjæld efter hende. (Landsth. Domb. 9 Febr.)
  - 163 Lin. 8. Claus Br. vides ikke at have taget Deel i andre Statssager end Adelens Fordring paa Marskens Optagelse i Rigsraadet paa Herredagen i Kbhvn 1627. (Mølbech Chr. 4. Breve S. 293.)
  - — Lin. 14. Flere Gaarde kunne nævnes: med Skinnerup (Ulriks- holm) har Claus Br. idetmindste havt saameget at gjøre, at han 1638 udleverede den til Anders Bille (Mskr. i det danske Selsk.), og 1623 underskrev han et Mageskifte paa Glo- rup. (Aktst. i Saml. 176.) Indførsel i flere omtales ogsaa.

- S. 165 Lin. 7. Endeel Domme af ham omtales i Matzen Panter. II. S. 265. 404. 508.
- 166 Linie 10. Ved Claus Brockenhuus's Død 1646 frasagde Sønnen Peder paa Lammehave sig under 22 Sept. Arv og Gjæld paa egne og de to Søstres Vegne, som han var Værge for, Margrethe og Emerence. (Landsth. Dombog 16 Sept. 1646.) Han havde været udenlands, da Faderen døde. Sviger sønnen Chr. N. Lange, som skrev sig til Rønnovsholm, havde gjort det samme under 10 Aug. (smstd.), saa at Claus Br. maa være død i Sommeren 1646, og hans Kone maa være død tidligere.
- — Lin. 3 f. n. 52, 152 læs: 2, 2, 152.
- 168 Lin. 3. Peder Br. til Norskov mødte ved Valget til Rigsraadet i Odense 1648 (Aktst. 2 Saml. S. 97) og efter Krigen, i hvilken han var Ritmester (s. 5 Bd. S. 220), havde han bl. Andet det Hverv at registrere et Bo paa Vemmetoft. (Brasch Vemmet. I, 178.)
- 168 L. 13 f. n. Sdt læs: Sldr
- 172 Lin. 8 f. n. 4, 54 læs: 5, 54
- 173 Lin. 2 f. n. S. 42 læs: S. 433.
- 174 Lin. 1. Otto Brockenhuus blev 1525 forlehnet med Svendborg By, indtil han fik et andet Lehn, og det er rimeligt, at han saaledes forbandt denne Forlening med Sludegaard, som tillagdes ham samme Aar, eftersom denne Gaard neppe kunde regnes for et fuldstændigt Lehn, hvilket hans tidlige Død kan have forhindret ham i at opnaae.
- 175 Lin. 6. Erik Brockenhuus blev 1525 sendt til Norge og var af sin Patron Lage Urne (hans Moders Morbroder) bestemt til at opnaae Provstiet i Bergen, hvad dog Vincents Lunge forhindrede (Dipl. Norv. VII, 643. 650. 667).
- — L. 9 f. n. Khst læs: Chr.
- 178 Lin. 7. Otto Brahe læs: Otto Rud
- 183 Lin. 16. Til de ubekjendte Slægtled maa føies en Claus Brockenhuus, som 1629 var paa Sorø Academi (Tauber Sorø Acad. S. 38). Han forekommer ikke senere, og det er uklart, til hvilken Familie han skal henføres, da han intetsteds nævnes i Slægtbøgerne. Mulig var han Søn af Claus til Broholm, og i denne Forudsætning er han anbragt paa Tab. 4.
- 185 Lin. 13 f. n. før læs: her.
- 186 L. 14 f. n. 1520 læs: 1620
- 187 Lin. 5 f. n. 2, 215 læs: 1, 215.
- — Lin. 11 f. n. 2, 3, 43 læs: 3, 43.
- 187—89. Til Sivert Brockenhuus's Historie har Hr. Licut. C. Mansa til Sø af sine Samlinger til Mors's Beskrivelse god-

hedsfuld meddeelt mig saamange Bidrag, at de rettest gives samlede som Tillæg til hans Historie. Hovedgaarden Ullerup blev 1642 tilskjødet Jomfru Helvig Sandberg; deres Bryllup maa sættes senest til 1645, men de kom neppe strax til Ullerup, hvor deres 5 sidste Børn ere fødte 1649—56 og hvor deres Fødsel er indført i Galtrup Kirkebog. 1651 skjænkede Sivert et Boel til Nykjøbing Skole og til en residerende Degn for Galtrup og Jølby Sogne. Foruden Sundkornet havde han ogsaa flere Kongetiender i Fæste. Under Krigen var han paa Mors, medens Familien var i Kbhvn. (N. Kh. Saml. 1, 99 og 5, 586 og Da. Saml. 2 R. 2, 84). Han var Krigscommissair paa Mors 1658—59 og regjerede med stor Myndighed. Han døde 1684 (saa at hans Navn i Matriklen hidrører fra Landmaalingen), og havde dog nok endnu Ullerup, hvor hans Enke endnu boede 1687; men Forholdene vare allerede saadanne, at der ved hans Død var gjort Indførsel i Gaard og Losøre for 1894 Rdl., hvilken Sum dog af Kongen blev skjænket til den ene Datters Mand Chr. Kruse. Fru Helvig levede sin sidste Tid i Nykjøbing, hvor hendes Efterladenskab 1700 kun indbragte 154 Rdl. Sønnen Jørgen havde i Faderens Velmagtsdage studeret paa Sorø Academie 1664 (Tauber a. Skr. S. 43). Af de tre Døttre blev den ene Helvig gift fire Gange, og man kan sige, at hun derved gjennemgik alle de Muligheder, der dengang vare for en Adelsdames Ægteskaber; den første Mand var den gamle Erik Høeg til Kongstedlund af den gamle danske Adel, hvis femte Kone hun blev (Hofm. Da. Adelsm. I, 57 Tab.); den anden Mand var af den nye kongelige Adel, en nobiliteret Officier, der faldt 1676 (see Tab. 4) den tredje var en Rangsperson, en Forpagter, som ved Assessors Rang hævede sig over sine Lige og derhos havde kjøbt en Herregaard, Peder Mortensen Selle til Ulstrup i Thy; og den fjerde Mand var af den nye tyske Adel, Ritmester G. A. Post til Glomstrup paa Mors († 1708). Hun selv døde 1728 i en Alder af 84 Aar. Af de to sidste Ægteskaber havde hun Børn, og vi skulle paa et andet Sted i det Følgende omtale Datteren med Assessor Selle. (Efter denne Oplysning om hendes fire Ægteskaber vil saaledes Tab. 4, som kun viser de tre, være at berigtige.)

- S. 189 Lin. 5. Oberst Frands Brockenhuus havde ligesom Broderen Ove gaaet i Sorø Skole 1635 (Tauber a. Skr. S. 41). Hans rige Brud Christence Lykke havde som Barn været bestemt for Kongens Søn Ulrik Christian Gyldenløve (Nyerup Chst. 4 S. 154); men Forældrene havde forbeholdt

hende sin Frihed, og ved Thronskiftet havde Forholdene forandret sig. Gyldenløve døde ugift 1658.

- S. 194 Lin. 9 f. n. fædrene og mødrene Faders — læs: Faders fædrene og mødrene.
- 196 Lin 6 f. n. tilføies: Da. Saml. 2 R. 2, 366 og 3, 117. Hvass Medd. om Fam. H. 2, 100
- 207 Lin. 2 f. n. 669 læs: 569
- 213 Lin. 2. Fru Hedevig, eller rettere Helvig Brockenhuus Selle er nu ikke længere tvivlsom og henviser ikke til en ubekjendt Datter af Sivert Brockenhuus; men medens hun ganske rigtig er en Datterdatter af ham, har hun (ifølge de til S. 187—89 givne Oplysninger) den samme af hans Døttre til Moder, som havde levet i tre andre Ægteskaber. I sit Ægteskab med Peder Mortensen Selle har hun neppe haft flere Børn end denne Datter, som kunde faae Navnet Helvig efter Bedstemoderen, og man seer, at disse Ægtefolk havde isinde at forbinde det adelige Slægtnavn med Faderens borgerlige som et dobbelt Efternavn. Datteren giftede sig ogsaa to Gange med borgerlige Rangspersoner, Kammerraad (Peder Mads Jensen og Cancellieraad Poulstrup (D. Atl. V, 434), og tilførte dem Ulstrup, i hvilken hendes Legat blev perpetueret. Om hun havde Børn, vides ikke; i ethvert Tilfælde er Navnet Brockenhuus ikke gaaet i Arv til dem.
- 213 Lin. 11. Tab. 3 læs: Tab. 4.
- 217 Lin. 1 f. n. S. 503 læs: 3, 503.
- 218 Lin. 11 f. n. 14 læs: 12.
- Tab. 3 i andet Led 135 læs: 435
i fjerde Led 256 læs: 207
- Tab. 4 i tredje Led: Ped. Mortensen Selle henføres blandt Helvigs Mænd.
i femte Led: Hadein læs: Hadeln.

Tilføjelse til A. D. Jørgensens Afhandling om Danebrogens Oprindelse.

Hr. Kand. V. Møllerup har gjort forfatteren opmærksom på, at Danebrogskorset til sin tid har været at se i staden Revels våben. Det hedder nemlig i Arndts Liefländische Chronik (fol. 1747—53) II 310, efterat stadens almindelige mærke, de tre løver, er omtalt:

•Zu andern Sigillen bedienet sich auch die Stadt des dänischen silbernen Kreuzes von Dannebrogge im rothen Felde. Das Wapen dieser Art decken 2 Strausfedern, eine rothe und eine silberne, die auf einem Helm ohne Krone stehen. Beide Wapen hat die Stadt von Waldemar II, König von Dännemark, erhalten —.•

Hvor gammelt dette våben er, lader sig ikke afgøre efter de monumenter, som for tiden foreligger for offentligheden; det som Arndt synes at have havt for øje, tyder med sine tvende strudsfer vistnok på en langt senere tid end det 13. århundrede. — Korset skal iøvrigt også findes på nogle af Revals mønter.

Andre Rettelser og Trykfejl i Afhandlingerne i 5te Bind.

S. 62	Lin. 11	f. o.	Ville læs: Lille
- 226	—	11 f. n.	klæde læs: kjende
- 229	—	8 f. o.	Gaad læs: Gaard
- 301	—	3 f. n.	1526 læs: 1527
- 330	—	14 —	Tirsdag læs: Torsdag
- 348	—	13 —	Haraldsøn læs: Svendsøn
- —	—	3 —	12 læs: 11
- 366	—	10 —	Fjerdes læs: Førstes
- 391	—	6 —	oe læs: oc
- 425	—	15 f. o.	Henrik af Estland læs: Henrik af Letland.
- 465	—	9 —	Schultz læs: Schoultz
- —	—	14 —	Meggendorf læs: Meggerdorf
- 481	—	15 —	Vaabenstilstand læs: Vaabenstilstand
- 483	—	12 —	Folket læs: Folket
